

List Židom kapitoly 1 až 4

Nosná téma prvých štyroch kapitol Listu Židom je varovanie nezanedbať spasenie a neprejsť nejako pomimo. Čitateľ je prísne vystríhaný, aby sa neminul spasenia, neminul vojdenia do večného Božieho odpočinku. Táto téma je rozvíjaná na pozadí kontextu, kto je Pán Ježiš Kristus a ako môže byť človek spasený. Dôraz je kladený na vernosť a poslušnosť prameniacu z viery.

Komu je List Židom určený

Pozastavme sa najprv nad tým, komu je List Židom adresovaný. Na prvý pohľad je to triviálna otázka s jednoduchou odpoveďou: No predsa Židom. My sme si už zvykli, že ak je list adresovaný Galatským, tak je určený bratom, Božím deťom, cirkevným zborom v Galácii. Ak je adresovaný Rímskym, tak je určený učeníkom v cirkevnom zbore v Ríme a podobne. Väčšinou je to zrejmé aj z oslovenia v úvode príslušného listu. Napríklad List Rímskym je adresovaný „všetkým, ktorí ste v Ríme, milovaným Božím povolaným svätým“ (Rímskym 1:7). List Galatským je adresovaný „zborom Galácie“ (Galatským 1:2). Prvý list Korintským je adresovaný takto: „... cirkvi Božej, ktorá je v Korinte, posväteným v Kristu Ježišovi, povolaným svätým, so všetkými, ktorí vzývajú meno nášho Pána Ježiša Krista na každom mieste, ich aj našom“ (1.

Korinským 1:2). Podobne aj Druhý list do Korintu: „... cirkvi Božej, ktorá je v Korinte, so všetkými svätými, ktorí sú v celej Achaji“ (2. Korinským 1:1). List Efezským: „... svätým, ktorí sú v Efeze, a verným v Kristu Ježišovi“ (Efezským 1:1). List Filipským: „... všetkým svätým v Kristu Ježišovi, ktorí sú vo Filipách“ (Filipským 1:1). Rovnako je to aj v prípade Listu Kolosanom a oboch listov do Tesaloniky (Solúnu).

Z týchto oslovení je zrejmé, že tieto listy sú určené uverivším, spaseným Božím deťom (svätým) v miestnych zboroch v danom meste či v danom regióne. Samozrejme, sú určené aj nám, uverivším v dnešnej dobe, pretože sú súčasťou zapísaného Božieho slova, novozmluvných písem. Reprezentujú „učenie Kristovo a učenie apoštolov“. Tak isto aj listy adresované Timotejovi, Títovi či Filemonovi sa rovnako týkajú aj nás dnes, nielen Timoteja, Títa a Filemona vtedy. Sú určené na naše upevnenie vo viere, upevnenie v žití nového života a pre naše poučenie a výchovu. Majú aj evanjelizačný rozmer, teda ako súčasť zapísaného Božieho slova slúžia na zvestovanie evanjelia po celom svete.

V Liste Židom však žiadne takéto oslovenie v úvode nenachádzame. Komu je list adresovaný a určený, zistíme len z kontextu celého listu. Keďže tu sa zameriavame na prvé štyri kapitoly, pozrieme sa, či vieme zistiť, komu je list určený, z kontextu týchto štyroch kapitol.

Na začiatku tretej kapitoly nachádzame oslovenie „svätí bratia, účastníci nebeského povolania“. Z tohto oslovenia môžeme usudzovať, že list je adresovaný uverivším zo Židov. Vo verši 12 tejto kapitoly je však oslovenie „bratia“ a je zasadené do kontextu opisu tých zo Židov (bratov v etnickom zmysle), ktorí ešte len majú uveriť a zostať verní. Mám za to, že List Židom je adresovaný zmiešanému publiku. Je určený všetkým etnickým Židom, z ktorých niektorí evanjeliu Ježiša Krista už uverili a teraz musia vytrvať do konca a zachovať vieru a z ktorých

niektorí evanjeliu ešte neuverili a hrozí im, že prejdú nejakým pomimo a zanedbajú spasenie, inak povedané, že o spasenie, ktoré je prednostne určené Židom ako Božiemu vyvolenému národu, prídu.

Prvá kapitola – Boží Syn Spasiteľ

List Židom sa od samého začiatku zameriava na osobu a dielo Ježiša Krista. Vysvetľuje jeho identitu, poslanie a službu. List začína vysvetlením, akým spôsobom prišlo Božie zjavenie. Vysvetľuje, že zatiaľ čo v starozmluvnej ére Boh dal svojmu ľudu svoje zjavenie skrze prorokov, završenie Božieho zjavenia prišlo až s príchodom Ježiša Krista: „Kým za dávna mnoho ráz a mnohým spôsobom hovorieval Boh otcom v prorokoch, za týchto posledných dní nám hovoril v Synovi“ (Židom 1:1). Hneď prvý verš odkrýva identitu Ježiša Krista, že je Božím Synom. To, že ide o Božieho Syna, je zrejmé z druhého verša, ktorý je súčasťou vety z prvého verša. Synom z prvého verša je ten, ktorého Boh ustanovil za dediča všetkého, a ten, skrze ktorého Boh učinil aj veky. Slovné spojenie „učniť veky“ odkazuje na stvorenie všetkého. Syn z prvého verša teda nie je obyčajný syn človeka, je to Syn Boží, ktorý bol Synom už pri stvorení sveta a dokonca bol prostredníkom (činiteľom) stvorenia. Je to teda Boží Syn z večnosti. Celá prvá kapitola vysvetľuje identitu Ježiša Krista ako Božieho Syna z večnosti. Ježiš Kristus je vďaka svojej identite nielen „odbleskom Božej slávy“ a „obrazom Božej podstaty“ (verš 3), ale aj „nesie všetko slovom svojej moci“. To je jasný poukaz na jeho božstvo, pretože ako Stvoriteľ udržuje všetko pri existencii svojím slovom, slovom svojej moci.

Aj anjeli sú v Starej zmluve niekedy označení ako Boží synovia (1. Mojžišova 6:2 či 6:4, Jób 1:6, 2:1 a 38:7). Táto kapitola však vysvetľuje, že Ježiš Kristus ako Boží Syn je vyšší od anjelov a je jedinečný. Je Synom už pred stvorením sveta (od večnosti), pretože anjeli sú stvorené bytosti a Kristus je činiteľom stvorenia. Je Synom, ktorý nebol stvorený, ale splodený, a to už vo večnosti. Tak ako o Bohu platí, že je Stvoriteľ, tak isto to platí aj o jeho Synovi, Pánu Ježišu Kristovi: „A ty si, Pane, v počiatkoch založil zem, a dielom tvojich rúk sú nebesia“ (verš 10). Je Synom, ktorý má večnú existenciu: „ty vždy trváš“ (verš 11) a „Ale ty si ten istý, a tvojim rokom nebude konca“ (verš 12). Tie skutočnosti a atribúty, ktoré sú v Starej zmluve bežne vzťahované

ma Boha, sú tu vzťahnuté na Pána Ježiša Krista. To svedčí o jeho božstve.

V tejto kapitole je Kristus predstavený aj ako Spasiteľ. Je o ňom prehlásené: „... učiniac si skrze samého seba očistenie od našich hriechov“ (verš 3). Židia dobre vedeli zo starozmluvných spisov, že ten, kto ich spasí, je Boh: „...v Hospodinovi, v našom Bohu, je spása Izraelova“ (Jeremiáš 3:23). Teda Boh je Spasiteľ. A táto kapitola adresovaná Židom im objasňuje, že Kristus je prostredníkom aj činiteľom spasenia. Tak ako o Bohu platí, že je Spasiteľ, rovnako to platí aj o jeho Synovi. Židia potrebovali porozumieť a vierou prijať, že je to Boží Syn prišlý v tele, kto koná spasiteľné dielo svojho Otca.

Posolstvom tejto kapitoly teda je, že ten Syn, o ktorom je reč, je Boží Syn a Boh. Jeho božstvo, čiže to, že je Bohom, je tu zjavené priamo a jednoznačne: „Ale o Synovi hovorí: Tvoj trón, ó, Bože, na vek vek“ (verš 8) a „Preto ňa pomazal, ó, Bože, tvoj Boh“ (verš 9).

Druhá kapitola – Syn človeka Spasiteľ

Problém Židov spočíval a dodnes spočíva v tom, že si myslia, že všetci do jedného sú spasení, lebo všetci sú semeno Abrahámové (a teda sú pod milosťou) a všetci patria do Božieho ľudu. Na tento problém upozorňoval už sám Pán Ježiš Kristus počas svojej pozemskej služby (Ján 8:31-59). Musel Židom tvrdým spôsobom vysvetliť, že ak v neho neveria a nemilujú ho, tak ich otcom nie je Abrahám, ale diabol. Nie všetci, ktorí sú semenom Abrahámovým podľa tela (fyzickí potomkovia Abraháma, Izáka a Jáкова, čiže etnickí Židia), sú aj skutočným, naozajstným, pravým semenom Abrahámovým (v duchovnom zmysle, semenom Abrahámovým podľa zaslúbenia, podľa vyvolenia milosti). Len tí zo Židov, ktorí v Krista uverili a milovali ho, sú

pravým naozajstným skutočným Božím ľuďom. Problémom mnohých Židov teda je falošné ubezpečenie. Spoliehajú sa na to, že sú semenom Abrahámovým podľa tela. Že oni dostali prorokov i zákon, i chrám. Spoliehajú sa na svoju etnicitu, že vďaka nej sú Božím ľuďom a sú spasení. Rovnako ako ich varoval Kristus počas svojej pozemskej služby, že ak v neho neuveria, zomrú vo svojich hriechoch a budú zatratení, práve tak Židov varuje aj List Židom.

Takto začína druhá kapitola: „Preto musíme tým viacej pozorovať na to, čo sme počuli, aby sme nejako neprešli pomimo“ (verš 1). Tento verš je určený tým, ktorí buď ešte neuverili v pravú identitu a dielo Ježiša Krista, alebo im hrozí, že takúto vieru neuchopili pevne (pozri aj podobenstvo o rozsievачovi a prípad druhej a tretej pôdy), že túto vieru nezachovajú, ale opustia (pozri aj Ján 8:31 a 8:51). Neuveriť spasiteľnou vierou alebo nezachovať vieru (v zmysle podania Ježišom Kristom a jeho apoštolmi) znamená „zanedbať také veľké spasenie“ (verš 3). Zanedbať spasenie znamená v tomto kontexte „neutiecť pred spravodlivým Božím súdom“ (verše 2 a 3), a teda skončiť v zatratení.

Druhá kapitola vysvetľuje prirodzenosť Ježiša Krista prišlého na svet v tele, teda že je aj Syn človeka. V tejto prirodzenosti ako človek je Kristus menší od anjelov: „Ale toho čosi málo menším od anjelov učiného vidíme Ježiša“ (verš 9). Je tu zjavené aj vykupiteľské dielo Krista, kvôli ktorému sa musel stať človekom a strpieť smrť: „Ale toho čosi málo menším od anjelov učiného vidíme Ježiša, pre utrpenie smrti korunovaného slávou a cťou, aby milosťou Božou za každého okúsil smrť. Lebo mu svedčalo, pre ktorého všetko a skrze ktorého všetko, ktorý doviedol mnoho synov do slávy, veľvodcu ich spasenia dokonalým urobiť utrpením“ (verše 9 a 10). Ten, ktorý je vo svojej identite Boh, pretože je Božím Synom z večnosti, ktorý je opísaný ako ten, „skrze ktorého je všetko a pre ktorého je všetko“, sa musel stať človekom a trpieť, aby „za každého okúsil smrť, aby ich doviedol so slávy a stal sa veľvodcom ich spasenia“ (verš 9-10). Pretože deti, ktoré dal Otec Synovi, aby boli spasené („Božie deti“ – verš 14, pozri aj Ján 17. kapitola) sa stali účastníkmi tela a krvi (rovnako ako všetci, ktorí sa narodili z Adama) „tak aj on podobným spôsobom stal sa účastným toho istého, aby smrťou zahladil toho, ktorý má vládu smrti, to jest diabla“ (verš 14). Aj zvyšok druhej kapitoly vysvetľuje spasiteľné dielo Ježiša Krista, ktorý sa musel stať človekom a prísť v tele, aby zahladil vládu smrti, a aby zmieril hriechy ľudu (verš 17).

Tretia kapitola – nevyhnutnosť vytrvať do konca

Po tom, ako prvá kapitola vysvetlila božstvo Pána Ježiša a druhá kapitola jeho človečenstvo a obe kapitoly vysvetlili jeho dielo spasenia (vykúpenie a zástupnú smrť), upriamuje tretia kapitola svojich adresátov na skutočnosť, že Ježiš Kristus je apoštol a veľkňaz a ako k takému máme k nemu pristupovať: „Preto, svätí bratia, účastníci nebeského povolania, hľadajte na apoštola a veľkňaza nášho vyznania, na Krista Ježiša“ (verš 1). Tento verš je zjavne adresovaný uverivším v Ježiša Krista, lebo ich oslovuje „svätí bratia“ a „účastníci nebeského povolania“ a Krista označuje ako veľkňazu „ich vyznania“, pričom pisateľ listu do tejto skupiny ľudí zahrňuje aj seba, lebo hovorí o veľkňazovi „nášho vyznania“. Ideálne by svätými bratmi a účastníkmi nebeského povolania mali byť všetci Židia, celý izraelský národ, lebo práve na to bol k nim Ježiš poslaný, aby všetci boli spasení. To, že to tak nie je, odkrýva kontext tretej kapitoly.

Skôr ako sa k tomu dostaneme, ešte opäť vidíme vysvetlenie, že Kristus je sám Boh (verše 2-6). Toto vysvetlenie ide po línii, že Boží ľud je „dom“ a Mojžiš bol správcom (služobníkom) v tomto dome. Avšak Kristus je viac než len správca, pretože Kristus tento dom vystavil a zariadil (verš 3). A kto je to ten, kto tento dom vystavil? Je to sám Boh (verš 4). Preto Kristus je Boh.

A práve v súvislosti s týmto domom, čiže s Božím ľudom, prichádza to najdôležitejšie posolstvo tretej kapitoly. Skutočným, pravým Božím ľudom sú len tí, ktorí zachovávajú pravú vieru v Ježiša Krista: „... ktorého domom sme my, ak smelú dôveru a chválu nádeje až do konca pevnú dodržíme“ (verš 6). To znamená, že len tí, ktorí zachovávajú pravú vieru v Krista (v jeho identitu ako Boha, tak aj človeka a v jeho dielo spásy) až do konca, sú v skutočnosti svätí bratia a

účastníci nebeského povolania.

List je však adresovaný všetkým Židom a dôvod je ten, aby o všetkých z nich mohlo platiť, že sú svätí bratia a pravý skutočný Boží ľud. A práve preto prichádza vzápätí vážne varovanie: „Preto, ako hovorí Svätý Duch: Dnes, keby ste počuli jeho hlas, nezatvrdzujte svojich srdc ako v tom rozhorčení, v deň pokúšania na púšti...“ (verše 7-8). To varovanie, ktoré je adresované všetkým Židom, znie nasledovne: Keď k vám prichádza slovo evanjelia, dosvedčované Svätým Duchom, nezatvrdzujte si svoje srdcia a neodmietajte to posolstvo. Keďže je toto varovanie špecificky určené Židom, mohli by sme ho formulovať aj takto: Ak ste sa už raz vydali po ceste spasenia (obrazne povedané, v obraznom zmysle, pretože vy ste ako etnikum vyvolený Boží ľud, vyvolení v zemskom zmysleA)), dávajte si pozor, aby ste z nej nezišli, aby ste si po ceste nejako nezatvrdili srdce, aby ste nejako neprešli pomimo a nezanedbali spasenie. Na základe čoho môžeme toto varovanie formulovať takýmto spôsobom? Na základe toho, že toto varovanie je zasadené do historickej skutočnosti (udalosti) tých pobitých na púšti (verše 8-19).

Celý izraelský národ, ktorý bol v zajatí v Egypte, bol vyvedený z otroctva skrze Mojžiša. Všetci jedli pred vyjdením baránka a nekvasené chleby. Všetci potreli veraje dvier krvou baránka. Všetci tak urobili v poslušnosti a vo viere, že to tak má byť. Bol to mocný obraz (predobraz) spásy skrze vykupiteľské dielo Baránka Krista. Všetci prešli cez Červené more. O všetkých z nich platilo, že sa s nejakou vierou a s nejakou poslušnosťou vydali na túto cestu „fyzickej spásy“, ktorá je zemským obrazom skutočnej cesty spásy. Tento obraz a táto skúsenosť ich mala priviesť k pravej spasiteľnej viere v Krista a k vernosti a poslušnosti, ktoré z tejto viery pramenia. Ale nie všetci, ktorí sa na túto cestu vydali, aj došli spasenia (ako v zemskom, fyzickom zmysle, tak aj v konečnom, duchovnom zmysle). Na mnohých z nich Boh zanevrel, pretože v Boha neverili a neustále ho pokúšali. Potvrdilo sa o nich, že si zatvrdili srdcia, že neustále blúdili srdcom a že nespoznali Božie cesty. Preto ich Boh na púšti pobil, za čím ich čakalo už len Božie odsúdenie a zatratenie (verš 10). Je to potvrdené Božím výrokom, v ktorom Boh o nich prehlásil: „... takže som prisahal vo svojom hneve: Nevojdú do môjho odpočinku!“ (verš 11).

A tu sa opakuje výstražné varovanie adresované „bratom“: „Hľadte, bratia, aby snád' nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha“ (verš 12). Otázka je, či týmito bratmi sú uverivší zo Židov, teda „svätí bratia“, alebo „etnickí bratia“, teda všetci Židia. Toto varovanie a výstraha pred odpadnutím sú adresované aj jedným, aj druhým. Etnickým Židom sú adresované preto, aby keď k nim prichádza slovo evanjelia dosvedčované Svätým Duchom, nezatvrdili svoje srdcia, neprešli pomimo a nezanedbali to preveliké spasenie. Uverivším zo Židov sú adresované preto, aby vytrvali v predsavzatí srdca, aby zachovali vieru a aby ako verní a poslušní vošli do večného odpočinku. A v tomto zmysle platí toto varovanie úplne rovnako aj pre uverivších z pohanov napriek tomu, že List Židom je špecificky adresovaný Židom.

Aby boli či Židia, či pohania spasení, musia vo viere v Krista vytrvať až do konca. Aby vytrvali, sú vystríhaní: „Hľadte, bratia, aby snád' nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha“ (verš 12). Jedným z prostriedkov, ako vytrvať, je vzájomné napomínanie sa bratov: „Ale sa napomínajte každý deň, dokiaľ sa volá: dnes, aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu“ (verš 13). Len ten, kto vytrvá až do konca, bude spasený: „... lebo sme sa stali účastníkmi Krista, akže počiatok podstaty dodržíme pevný až do konca“ (verš 14).

A špecificky pre Židov, ktorým je spasenie určené prednostne, ktorým boli evanjelium a Kristus poslaní najprv, ktorí sú semeno Abrahámovu podľa tela, ktorí dostali zaslúbenia, ktorí dostali prorokov zvestujúcich spásu v Kristovi, ktorí dostali zákon, ktorý je pestúnom vedúcim ku Kristovi, ktorí dostali chrám a prostrednícku službu kňazov, čo je predobrazom veľkňaza Krista, ktorí dostali obetný systém, čo je predobrazom jedinej a dostatočnej obete Božieho Baránka, je toto varovanie adresované takým spôsobom, že keď im Svätý Duch svedčí, že sa to všetko už naplnilo v Kristovi, tak to majú prijať: „Teda keď je povedané: Dnes, keby ste počuli jeho hlas, nezatvrdzujte svojich srdc ako v tom rozhorčení Boha!“ (verš 15). Pretože aj mnohí z tých, ktorí skrze Mojžiša vyšli z Egypta, počuli slovo viery (slovo evanjelia), ale neuverili (verše 15-19).

Poučenie z tohto výstražného príkladu je priame a zrozumiteľné. Nie všetci, ktorí sa zdajú byť „na ceste spásy“, aj spasení budú. V tretej kapitole je to vyjadrené výrazom „nevojdú do Božieho odpočinku“. Čo bolo nakoniec príčinou, že neboli spasení, teda že nevošli do odpočinku? Bol to zvod hriechu, ktorým boli zvedení, v dôsledku čoho hrešili a neposlúchali (verše 17-18). A čo bolo zdrojom ich hrešenia a neposlúchania? Ich nevera, doslovne „neverenie“ v zmysle absencie (nedostatku) viery.

Štvrtá kapitola – vojdenie do Božieho odpočinku

Štvrtá kapitola pokračuje v nosnej téme nevyhnutnosti vytrvania do konca a sústreďí sa na vojdenie do odpočinku. Z kontextu tejto kapitoly je zrejmé, že Božie slovo používa výraz „vojdenie do Božieho odpočinku“ dvojakým spôsobom. V jednom zmysle hovorí, že do Božieho odpočinku už vošli tí, ktorí (spasiteľne) uverili v Krista. Tí, ktorí ešte neuverili, stále majú možnosť uveriť a do odpočinku vojsť. V inom zmysle Božie slovo hovorí o „budúcom vojdení do odpočinku tých, ktorí do odpočinku už vošli“, teda špecificky o vojdení do večného života pri vzkriesení z mŕtvych a oslávení tela. V tomto zmysle aj uverivší, ktorí do odpočinku už vošli, ešte očakávajú vojdenie do odpočinku v plnosti, v oslávenom tele. Je to rovnaký spôsob, ako keď Božie slovo hovorí o tom, že uverivší už sú spasení a že ešte len budú spasení, alebo že už sú Boží synovia a ešte len budú Boží synovia.

Na začiatku štvrtej kapitoly je nevyhnutnosť vytrvania do konca vyjadrená nasledovnými slovami: „Bojme sa teda, aby snád' nejako, keď sa ešte ponecháva zaslúbenie vojsť do jeho odpočinku, nezdal sa niekto z vás, že zaostal“ (verš 1). A opäť je táto nevyhnutnosť vytrvania vysvetlená na príklade tých pobitých na púšti: „Lebo aj nám sa zvestovalo evanjelium ako aj tamtým. Ale tamtým neosožilo slovo zvesti, pretože sa nezmiešalo s vierou tých, ktorí počuli“ (verš 2). Je to mocný výrok. Tvrdí, že to, čo počuli a zažili tí, ktorí boli skrze Mojžiša vyvedení z otroctva v Egypte, znamená, že im bolo zvestované evanjelium rovnako, ako aj nám ostatným. Tým nakoniec pobitým na púšti však zvestované evanjelium neprinieslo ošoh. Prečo? Pretože

mu neuverili. Je to opísané výrazom, že „sa počuté slovo evanjelia nezmiešalo s vierou tých, ktorí počuli“. Inak povedané, slovo evanjelia sa nestretlo s vierou na strane tých, ktorí ho počuli. Verš 7 vysvetľuje, že nevošli do odpočinku pre svoju neposlušnosť. Verš 3 zase tvrdí, že nevošli do odpočinku pre svoju neveru (pre ich neuverenie a neverenie). Neposlušnosť vedúca do zatratenia je podmienená neverou v dôsledku neuverenia v evanjelium. Je to rovnaké posolstvo ako na konci tretej kapitoly.

Štvrtá kapitola má však aj silný evanjelizačný rozmer pre Židov. Vysvetľuje, že stále je ponechaná možnosť pre Židov vojsť do Božieho odpočinku: „Keďže teda ešte zbýva, aby niektorí vošli do neho, a tí, ktorým sa to tam prv zvestovalo evanjelium, nevošli pre neposlušnosť, zase určuje akýsi deň: Dnes, hovoriac v Dávidovi po toľkom čase, ako je povedané: Dnes, keby ste počuli jeho hlas, nezatvrdzujte svojich srdc!“ (verše 6-7). A varovanie zostáva rovnaké a opakuje sa už po niekoľký raz: Nezatvrdzujte svoje srdce, keď k vám prichádza zvesť o tom, kto je Kristus (kapitoly 1 a 2 a celý List Židom) a aké dielo vykonal (kapitoly 1 až 4 a celý List Židom). Z tohto dôvodu som presvedčený, že List Židom je adresovaný nielen uverivším zo Židov, aby vytrvali do konca a zachovali vieru, ale snád' ešte viacej (najmä) ostatným etnickým Židom, aby uverili v Krista a v jeho evanjelium.

To, že List Židom je špecificky adresovaný etnickým Židom, poznáme aj podľa toho, že je im potrebné vysvetliť, že vyvedenie z rabstva v Egypte a vojsť do Kanaánu ako zaslúbenej zeme predstavuje len predobrazné fyzické vojsť do odpočinku, ale nie to definitívne konečné vojsť do ozajstného Božieho odpočinku: „Lebo keby ich bol Jozua uviedol do odpočinku, nehovoril by po všetkom tomto o inom dni. Tak teda ešte zbýva sobotenie, odpočinok ľudu Božiemu“ (verše 8-9). Etnickým Židom treba vysvetliť, že konečným cieľom nie je zemská vlasť, ale vlasť večná, nebeská. Túto myšlienku potom rozvíja kapitola 11, keď vysvetľuje, do akej vlasti vlastne putoval Abrahám a akú vlasť očakával. A opäť, na ceste do nebeskej vlasti je nevyhnutné vyvarovať sa nevery: „Usilujme sa teda vojsť do toho odpočinku, aby nepadol niekto tým istým výstražným príkladom neposlušnosti“ (verš 11). Aby sme vošli do večného života, či uverivší zo Židov, alebo my uverivší z pohanov, musíme zachovať vieru: „Keď teda máme takého veľkého veľkňaza, ktorý prenikol nebesia, Ježiša, Syna Božieho, držíme vyznanie“ (verš 14). A povzbudením nám má byť to, že nemáme hocakého veľkňaza, ale takého, ktorý sa stal súpodobným nám a trpel tie isté slabosti a pokušenia ako my (verš 15). A prostriedkom, ako

máme vytrvať a zachovať vieru, je pristupovanie ku trónu milosti: „Pristupujme teda so smelou dôverou ku trónu milosti, aby sme dostali milosrdenstvo a našli milosť na pomoc v pravý čas“ (verš 16).

Rovnaké poslanstvo pre pohanov

Rovnaké varovanie pred odpadnutím a rovnaké poslanstvo o nutnosti vytrvania vo viere až do konca nachádzame aj v Prvom liste Korinským v kapitole 10. Varovanie začína apoštolským výkladom, že všetci Židia vyvedení Mojžišom z otroctva v Egypte (opísaní ako „otcovia“) „boli pod oblakom a všetci prešli cez more a všetci boli pokrstení v Mojžiša v oblaku a v mori a všetci jedli ten istý duchovný pokrm a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá išla za nimi, a tou skalou bol Kristus“ (verše 1-4). To znie veľmi dobre. Povedali by sme, že „dobro vykročili“ a že sa javia byť na ceste spásy. Ale ako pokračuje tento príbeh a jeho výklad? „Ale vo väčšine z nich sa nezaľúbilo Bohu, lebo boli pobití a rozmetaní na púšti“ (verš 5). Výsledok je opak spásy. Výsledkom je Božia nepriazeň, Boží hnev, smrť a zatratenie. To, že skutočne ide o konečné zatratenie a nie len o časný trest smrti (pozri 1. Korinským 5:5) a stratu odmeny („spasený ako cez oheň“ – 1. Korinským 3:15), je zrejmé z kontextu celej kapitoly, ako aj z kapitol 3 a 4 Listu Židom.

Tu prichádza kľúčové poslanstvo: To, čo sa stalo tým pobitým na púšti, je výstražným príkladom pre nás, ktorí kráčame po úzkej ceste (sme na ceste spásy od uverenia v Krista po vojdienie do večného odpočinku pri oslávení tela): „A to všetko sa nám stalo výstražným príkladom nato, aby sme neboli žiadostiví zlého, ako aj oni žiadali. Ani nebudte modlármi ako niektorí z nich, ako je napísané: Posadil sa ľud jesť a piť, a vstali, aby sa hrali. Ani nesmilnime, ako niektorí z nich smilnili, a padlo ich v jeden deň dvadsaťtri tisíc. Ani nepokúšajme Krista, ako tiež niektorí z nich pokúšali a pohynuli od hadov. Ani nerepcite, ako niektorí z nich reptali a zhynuli od zhubcu“ (verše 6-10).

Celý izraelský národ ako etnikum je zemským obrazom (predobrazom) Božieho ľudu. Ich cesta z otroctva v Egypte cez púšť do zaslúbenej vlasti v Kanaáne je zemským obrazom cesty spásy skutočného Božieho ľudu (Cirkvi zo Židov i pohanov). Zem Kanaán je len zemským predobrazom vlasti, v ktorej bude Boží ľud prebývať so svojím Bohom. Odpočinok v Kanaáne je len zemským obrazom večného Božieho odpočinku. A v tomto spočíva to veľké poučenie: Tak, ako neposlušnosť spôsobená neverou a neverením bola na tej zemskej ceste potrestaná záhubou a zatratením, rovnako tak aj neposlušnosť a nevera na tej skutočnej duchovnej ceste spásy sa trestá smrťou a zatratením. Je to vyjadrené vo verši 11: „A toto všetko sa dialo tamtým predobrazne, a je napísané na naše napomenutie, ku ktorým došli konce vekov.“^{B)} Dôsledkom tohto napomínania a varovania je, že si musíme dávať pozor na svoje srdce a musíme vytrvať a neodpadnúť: „A tak teda ten, kto sa domnieva, že stojí, nech hľadá aby nepadol“ (verš 12).

Hľad'te, bratia, aby snád' nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce,

ktoré by odstupovalo od živého Boha.

Židom 3:12

Poznámky a vysvetlivky

A) Rozdiel medzi tými, kto sú semeno (potomstvo) Abrahámovu podľa tela (Boží ľud vyvolený v zemskom zmysle, celý etnický izraelský národ) a kto sú semeno (potomstvo) Abrahámovu podľa zaslúbenia (čiže podľa vyvolenia milosti), podrobne vysvetľujeme v publikácii Peter Vajda „Zmluva zaslúbení: Abrahámovu potomstvo“ (vydavateľstvo SOLAS, 2017).

B) Všimnime si, že ako v 10. kapitole 1. listu Korinským, tak aj v Liste Židom je oznámené, že od prvého príchodu Krista na svet žijeme „konce vekov“ (1. Korinským 10:11) a „posledné dni“ (Židom 1:1). Nie je to prekvapením. V Kristovi sa všetko naplnilo a všetko završilo. Už len zostáva, aby do odpočinku vošla „plnosť pohanov“ (Rímskym 11:25) a nakoniec aby bol „celý Izrael spasený“ (Rímskym 11:26).